

מערב, מוסלמים וגם נוצרים, להישאר כדי לשמור על רכושם. צוות של הטלוויזיה האמריקאית רואה אותי כשאני עומד על מעקה, ומבקש לראיין אותי. בתום הראיון ניגש אלי הצעיר הלבנוני, שעמד בקירבת מקום, ושהקשיב בסקרנות גלויה. "מה אתה אומר?" הוא שואל בי צרפתי. "אני עיתונאי ישראלי", אני משיב. "אני יודע מי אתה", הוא אומר. "ראייני אותך בטלוויזיה. דיברת עם ערפאת!" מבלי להמתין, הוא מפרט לי את דיעורו. "פלסטין גמורה!" הוא מכריז. "פיני שד! מאפיש פלסטין! כל הפלסטינים ימרו תו!" הוא מעביר את ידו על צווארו, לשם הדגמה. "צריכים להרוג את כולם".

בדרך

הנכונה

ה איש מסתכל באדישות בורם הי פליטים, מכונית שחורה מפוארת, ובה יו"ר הפרלמנט, מנהיג העדה השיעית, נוסע בכיוון ההפוך — אל תוך המערב.

אני שואל את הצעיר מהי דתו. "אני פלאנגיסט", הוא אומר, "הדת אינה חשובה. כלנו לבנונים." כשאני לוחץ, הוא מגלה שהוא יוני-אורתודוכסי, בעל מוסך. אין הוא חברי-בפלאנגות, כי האורתודוכסיים אינם חברים בהן. אבל הוא אוהד. ומי פיו זורמת התעמולה של הפלאנגות בורם אדיר. הפסוקים המוכרים חוזרים על עצמם, מילה במילה. "לבנון ללבנונים, אין פה מקום לשום זרים. כתיירים, בבקשה. אבל לא כנוכשים".

האם הוא חושש שמא הישראלים יישירו בלבנון? "מה פיתאום? הישראלים יגמרו את המלאכה, יחסלו את הפלסטינים ויילכו!" בכלל, "הישראלים הם עם קטן."

תערובת

תחמושת צה"ל, ועליה שני מוצגים עתיקים שנמצאו בכלי שבויים מאחוריהם: תצלום סטודיו ציבועני של קצין אש"ף.

יצירה

על כמה מן הקירות ציירו חיילי אש"ף, שחננו כאן, את שמותיהם וציוניהם. מתחתם: כלים של חיילים פלסטיניים וחיילים ישראליים.

חיים בין המוצגים
צילום מן הקומה השנייה של המוסיאון מראה את חלל הקומה הראשונה. חיילים פרשו את שמכותיהם על הארץ, על אחת מהן ישן חייל עי"ף. כלי נשק ומגפיים מסודרים ליד

השמכות. לחטה בתמונה: פסל עתיק של סוס בעל שני ראשים, שהנהלת המוסיאון לא הצליחה להוציאו. ותחת זאת הגנה עליו בקירות של בטון, כמו מוצגים יקרים אחרים. לפני חיילי צה"ל חנו כאן חיילי אש"ף אשר ציירו את שמותיהם על קירות המוסיאון.

המוצב במקום. "אנחנו עושים מה שיכולים לעשות. נותנים להם מים, כדי שלא יתייבשו. זה נורא." ברדיו זה נשמע כמו צביעות. חיילי צה"ל מפגיזים ומפציצים את ביירות הי מערבית, מפילים קורבנות בקרב אוכי לוסיה בלתי-לוחמת של מאות אלפים, מרייבים ומצמיאים אותם. מכריחים את הי אלפים האלה לברוח על נפשם ולהשאיר מאחריהם את פרי עמל-חייהם. הם הוריי סיים ומחלקים סוכריות. "אמר על כך בלעג עיתונאי זר, שלא האמין להתלבט-טויות החיילים.

אך כאן, במקום, אתה חש במצוקה הי נפשית האמיתית של החיילים. ליבם כואב באמת ובתמים. הם רוצים לעזור. הם רותי חים על אדישות הפלאנגיסטים. וזהו מצוקה אמיתית. ההרס והחורבן הזה נגרם על-ידי המכונה הצבאית הישראלי. שנסלחה על-ידי הממשלה החוקית והנבחרת של המדינה כדי לבצע משימה, שאי-אפשר כלל לבצעה מבלי לגרום לי הרג ולהרס, בממדים מיפלצתיים. אך הי מכונה הצבאית מורכבת מחיילים. החיילים, המשתתפים בפעולה, רואים, ורבים מהם מתייסרים. האם אפשר להפריד בין המכונה ובין האנשים?

זוהי הדילמה שאלי גבע פתר אותה בדרכו. אחרים לא הלכו בדרך זו, אך הדיי למה קיימת גם בליבם. כל אחד מנסה להתגבר עליה בדרך משלו. רבים כלל אינם מניסים. הם חיים בשני מישורים שונים — ממלאים פקודות במישור האחד מבלי להתייבש, ושובים ומתייסרים במישור שני. זוהי הטרנדיה של מילחמה, שלא היתה כדוגמתה בתולדות ישראל.